

Šanci reformovat penze jsme už prošvihli

svobodny-svet.cz/sanci-reformovat-penze-jsme-uz-prosvihli

2. března 2023

KATEŘINA LHOTSKÁ

Opět se řeší penze. Jak z krátkodobé perspektivy, tak i z té dlouhodobé. Tu první nechme stranou a zaměřme se na tu druhou. I z toho mála, co zatím na veřejnost proniklo, lze totiž usuzovat, že vláda nechápe podstatu problému.

Kabinet například avizoval, že jedním z reformních opatření má být zvýšení důchodového věku na 68 let. Čímž by došlo k zajímavému časovému paradoxu – pro velkou část našinců by totiž najednou platilo, že čím jsou starší, tím mají do důchodu dál. Pan premiér Fiala se sice ještě nedávno dušoval, že k žádnému navyšování penzijního věku jeho vláda nepřistoupí ([zde](#)), ale nejspíš to byla zase jenom nějaká jeho metafora.

Prodlužování věku odchodu do důchodu však není žádná reforma, ale pouze kosmetická úprava neřešící podstatu problému. Lidí v produktivním věku bude totiž ubývat dál, stejně jako bude přibývat těch ve věku penzijním. Takže dříve či později

bude nějaká příští vláda stát před stejným problémem jako ta dnešní. Co asi udělá? Zase zvýší důchodový věk? A na kolik? Na 70 nebo rovnou na 72 let? Je to samozřejmě celé nesmysl. Ono už i těch současných navrhovaných 68 je pro řadu profesí těžko zvládnutelných. Ten, kdo seděl celý život na zadku, to sice nejspíš ještě další tři roky odsedí. Co ale lidé, kteří pracují manuálně? A pokud důchodový věk poroste dál? Tak už to nedají ani ti celoživotně sedící.

Celé to totiž vychází z naprosto pomýlené premisy, že růst věku dožití znamená také tomu úměrné prodlužování věku, do kterého jsou na tom lidé fyzicky a mentálně tak dobře, aby mohli pracovat. Což je samozřejmě úplná blbost. Věk dožití se totiž zvyšuje především díky tomu, že lidé neumírají na různé nemoci tak často a v mladším věku jako dřív, protože je lékaři dokáží zachránit a darují jim tak třeba deset nebo i dvacet let života navíc. Jenomže o to více mají tito lidé zase zdravotních problémů. A ani u jinak zdravých seniorů nelze zkrátka zastavit „opotřebení“ materiálu.

Z čeho tedy může vlastně člověk v postproduktivním věku žít? Je to stejné už po staletí. Buďto musí být bohatý, nebo mít tolik dospělých dětí, aby ho uživily. To druhé je v podstatě takový průběžně financovaný důchodový systém, to první pak systém kapitálový. Jaké však mají šance dnešní pětáctýřicátníci tvořící aktuálně nejsilnější věkovou skupinu ([zde](#)), aby je na těchto dvou pilířích postavený důchodový systém uživil? Mizernou a až půjdou za dvě desítky let do penze, čeká je secsakra velký problém. Mají totiž málo dětí a s úsporami na tom taky nejsou moc slavně.

Aby si narychlo děti pořídili, je už totiž pozdě. Matky starší 40 let už dnes sice nejsou výjimkou, ale žádný baby boom se od žen v tomto věku opravdu čekat nedá. A i kdyby, tak dvacet let je docela málo na to, aby se tyto děti staly skutečně dospělými a byly tak schopny generaci svých rodičů živit.

Nezbývá tedy než si vytvořit dostatečnou finanční rezervu, aby bylo z čeho brát, až stát oznámí, že na důchody není dost peněz. Jak vysoká by však měla být, aby opravdu „dostatečná“ byla? Počítejte se mnou. Pro jednoduchost ignorujme inflaci. Když člověk našpóruje milión, tak pokud bude v penzi očekávaných 20 let, znamená to, že si přilepší měsíčně o čtyři tisícovky. Což nevypadá úplně špatně. Jenomže otázkou je, v jakém poměru tou dobou penze k výdělkům budou. Pokud bude ubývat těch, co budou do systému přispívat, tak nejspíš ve výrazně horším, než je tomu dnes. No a protože navíc platí, že cenové relace mají tendenci srovnávat se s úrovní výdělků a nikoliv penzí, budou budoucí důchodce trápit vysoké ceny relativně více než ty dnešní. A pak je tu ještě fakt, že inflaci nelze úplně škrtnout. Ona se totiž stane problémem právě až ve chvíli, kdy bude člověk ze svých úspor žít. V té době už totiž není rozumné mít prostředky uložené v rizikovějších finančních nástrojích, které ji dokáží kopírovat, ale v nástrojích konzervativnějších, které však s inflací prohrávají. Takže z těch 4 000 budou po deseti letech o něco více než 3 000 a po dalších deseti jen zhruba 2 500.

Milión tedy evidentně nestačí, ale chtělo by to tak trojnásobek. Co to však znamená pro současného pětáctýřičátníka? Pokud použije pro spoření nástroj, který hraje s inflací zhruba nerozhodně (co se na vkladech inflací znehodnotí, to doženou výnosy), tak musí pro naspoření jednoho miliónu každý měsíc odložit čtyři tisícovky. To ale zvládne jenom asi třetina z nás ([zde](#)). A pokud by chtěl mít milióny tři, tak to znamená i třikrát více spořit. A to už je problém pro 90 % našinců.

Lidé kolem 45 let mají zkrátka téměř neřešitelný problém.

Mají málo dětí a nové už na svět nepřivedou, a tak je nebude mít kdo v průběžně financovaném penzijním systému živit. Navíc nemají dostatek času a velká většina z nich ani prostředků na to, aby si naspořili odpovídající finanční rezervu, ze které by pak mohli žít. Svoji šanci zajistit se na stáří buď jedním nebo druhým způsobem tak prošvihli už před deseti až patnácti lety. A ve stejné době promarnil

šanci na penzijní reformu i náš stát. Tedy na reformu relativně bezbolestnou a zároveň smysluplnou a účinnou. Pravda, pokusy tu byly. Jenomže neřešily podstatu problému a jen populisticky přisypávaly na penzičku tomu či onomu, aniž by řešily financování systému. A když už se přeci jen objevil pokus, který šel k jádru věci, tak jej zase zazdila tehdejší koalice tím, že jej prosadila „na sílu“ bez konsenzu s opozicí. Takže měl jepičí život.

Mělo by to být poučením pro současnou vládu. Jednak v tom, že kosmetické úpravy typu prodlužování penzijního věku neřeší problém. A jednak v tom, že bez spolupráce a hledání dohody s opozicí nelze stabilní řešení najít. Jenomže přesně to první vláda prosazuje a o tom druhém sice prohlašuje, že to chápe a „silou“ nic prosazovat nebude, ovšem aktuální dění a zkušenosti z dosavadní „spolupráce“ koalice s opozicí naznačují, že to jsou jenom kecy.

Možná někoho napadne, jak je možné, že to politici nechali dojít až tak daleko. Je to však úplně špatně položená otázka. Správně by totiž měla znít: „Co dělali voliči, že to nechali dojít tak daleko?“ Odpověď je jednoduchá – nestarali se o to. Už drahnou dobu totiž volí velká část našinců podle hesla „zastavit XY“, přičemž místo XY si lze dosadit jména jako Jiří Paroubek, Miroslav Kalousek, v posledních volbách Andrej Babiš a v těch příštích nejspíš Petr Fiala. Evidentně je to pro ně totiž důležitější než něco tak nepodstatného, jako třeba z čeho budou ve stáří žít.

Nejspíš ze vzpomínek, jak to volbách tomu nenáviděnému XY nandali...

| lhotska.blog.idnes.cz

■ ■ ■ ■ ■ (5 votes, average: **5,00** out of 5)

>> Podpora

Svobodný svět nabízí všechny články zdarma. Náš provoz se však neobejde bez nezbytné finanční podpory na provoz. Pokud se Vám Svobodný svět líbí, budeme vděčni za Vaši pravidelnou pomoc. Děkujeme!

Číslo účtu: 4221012329 / 0800

>> **Pravidla diskuze**

Než začnete komentovat článek, přečtěte si prosím pravidla diskuze.

>> **Jak poslat článek?**

Chcete-li také přispět svým článkem, zašlete jej na e-mail: redakce (zavináč) svobodny-svet.cz. Pravidla jsou uvedena **zde**.

•
Vajo napsal:

03/03/2023_(09:13)

Copak voliči mají nějaký vliv na rozhodování vlády? „Premiérovi Petru Fialovi nedůvěřuje 78 procent lidí“.

Odpovědět